

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2013-06-18

Närvarande: F.d. justitieråden Susanne Billum och Dag Victor samt justitierådet Per Virdesten.

Stärkt skydd för barn mot sexuella övergrepp

Enligt en lagrådsremiss den 30 maj 2013 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn,
2. lag om ändring i brottsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Magdalena Wikstrand Danelius, biträdd av rättssakkunniga Pernilla Svärd.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna

I en särskild övergångsbestämmelse föreslås en reglering som enligt författningskommentaren innebär att lagen inte ska tillämpas på den som redan vid ikraftträdandet har en anställning och som inom ra-

men för den anställningen efter ikraftträdandet erbjuds eller tilldelas uppgifter som innefattar direkt och regelbunden kontakt med barn. Som exempel anges "personer som är anställda i ett bemanningsföretag redan före ikraftträdandet och som först därefter erbjuds uppdrag i en barnverksamhet". Såvitt framkommit vid föredragningen finns det emellertid inte några andra situationer som det föreslagna undantaget är avsett att träffa. Lagrådet förordar mot den bakgrunden att undantaget formuleras i närmare anknytning till 3 § första stycket 2 som är den bestämmelse i lagen som tar sikte på anställda i bemanningsföretag. Övergångsbestämmelsen synes från en sådan utgångspunkt kunna ges exempelvis följande lydelse:

Den nya lagen ska inte tillämpas på den som erbjuds eller tilldelas uppgifter genom en sådan anställning som avses i 3 § första stycket 2 och som han eller hon hade redan före ikraftträdandet.

Förslaget till lag om ändring i brottsbalken

35 kap. 4 §

Lagrådet finner anledning att framhålla att de föreslagna preskriptionsreglerna sträcker sig längre än vad som krävs enligt direktivet. Detta är dock en följd av att direktivet bygger på en annan systematik än svensk lag och ger därför inte anledning till någon erinran från Lagrådets sida.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna

F.d. Justitierådet Victor tillägger följande:

Enligt punkt 2 ska bestämmelsen i 35 kap. 4 § andra stycket i sin nya lydelse tillämpas även på brott som har begåtts före ikraftträdandet

om inte möjligheten att döma till påföljd bortfallit dessförinnan enligt äldre bestämmelser.

Ett motsvarande förslag beträffande vissa andra brott lades nyligen också fram i en lagrådsremiss om en skärpt sexualbrottslagstiftning (se prop. 2012/13:111). I Lagrådets yttrande över det förslaget förordade jag att den föreslagna bestämmelsen skulle utgå. Enligt min uppfattning kunde det inte anses föreligga några sådana goda skäl som, också enligt vad som uttalades i remissen, måste föreligga för att frångå den etablerade grundsats och huvudregel enligt vilken en förlängd preskriptionstid inte ska tillämpas på brott som begåtts före ikraftträdandet.

Också i den nu framlagda remissen bekänner sig regeringen till den angivna grundsatsen och huvudregeln liksom också till kravet på goda skäl för att gå ifrån denna. I likhet med i den nyss nämnda lagrådsremissen (och den efterföljande propositionen) lämnas emellertid inte någon annan motivering för att frångå huvudregeln än en hänvisning till bedömningar som gjorts i tre tidigare lagstiftningsärenden.

Det kan noteras att några skäl för att gå ifrån huvudregeln inte redovisas i det första av dessa (prop. 2004/05:45) medan skälen i det tredje (prop. 21012/13:111) i princip inskränker sig till en hänvisning till det första och andra. Också i det andra (prop. 2009/10:70) inskränker sig de redovisade skälen i princip till hänvisningar till tre lagstiftningsärenden. I två av dessa (prop. 1994/95:2 och prop. 2004/05:45) redovisas inga skäl medan frågan behandlas förhållandevis utförligt och också kommenteras av Lagrådet i det tredje (prop. 2009/10:50).

Av vad som där anförs framgår att ett skäl för att frånga huvudregeln ansetts vara att det är fråga om särskilt allvarlig brottslighet. När det gäller brott mot barn (i det aktuella fallet könsstympning) framhålls vidare risken för att brott preskriberas ”innan målsäganden inser, eller förmår påtala, att hon utsatts för brott”. I sitt yttrande anförde Lagrådet att förslagen innebar ”tämligen långtgående avsteg från huvudregeln, vilket naturligtvis är en diskutabel utveckling”. Lagrådet fann emellertid att de i remissen anförda skälen var ”av sådan natur att Lagrådet anser sig kunna acceptera dem, trots de betänkligheter av principiell art som förslaget ger upphov till”.

De skäl som sålunda anförts för att vid vissa brott mot barn gå ifrån huvudregeln om att inte tillämpa nya preskriptionsregler på redan begångna brott har enligt min mening inte bäring i förhållande till de brott som de nu föreslagna reglerna omfattar. Det är inte fråga om sådan allvarlig brottslighet som förslagen i prop. 2009/10:50 i första hand tog sikte på och är till sin typ inte av det slag som gjorde att ett frångående av huvudregeln ansågs motiverat vid könsstympning. Jag förordar därför att den föreslagna övergångsbestämmelsen får utgå.

Förslaget till lag om ändring i lagen om belastningsregister

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.